

शलपुत्र N. pr. einer Gegend TĀRAN. 319. शलि° 323. die richtige Form ist vielleicht शालि°.

शलर्मे (von शल्) UṆĀDIS. 3, 122. m. f. n. (I) TRIK. 3, 5, 24. 1) m. a) Heuschrecke (vielleicht auch Lichtmotte, Nachtschmetterling) AK. 2, 5, 28. H. 1213. HALĀJ. 2, 102. ARĀ. 7, 24. यस्त्वा स्पृष्ट्वाग्निसदृशं न दग्धः शलभो यथा MBH. 2, 686. क्वाद्यन्तु शराः पार्थ शलभा इव पादपम् 4, 1510. श्रेण्यः शलभानाम् 8, 7213. 13, 6899. 14, 2187. 2248. HARIV. 3659. 6442. 6473. R. 3, 20, 38. 4, 45, 1. 5, 39, 12. 95, 17. 6, 20, 23. KĀM. NĪTIS. 13, 68. °समूहः ÇĀK. 31. Spr. (II) 100. 1167. 1907. 2303. (I) 4700. VARĀH. BH. S. 8, 4. 84, 1 (विशलभमरुत् eine Lampe). BHĀG. P. 5, 14, 5. शलभाश्च MBH. 3, 11967. Heuschrecken von Gold als Verzierungen auf einem Bogen 4, 1329. die Heuschrecken sind Kinder Pulastja's MBH. 1, 2572. TĀRk-shja's von der Jāmini BHĀG. P. 6, 6, 21. — b) N. pr. eines Devagandharva MBH. 1, 2534. eines Asura 2666. HARIV. 204. 12940. 13181. 14287. Verz. d. Oxf. H. 78, b, 44. — 2) f. ई N. pr. einer der Mütter im Gefolge Skanda's MBH. 9, 2624. — Vgl. इन्द्र°.

शलभत् n. nom. abstr. von शलभ 1) a) KUMĀRAS. 4, 40.

शलभाप् (von शलभ), °यते wie eine Heuschrecke verfahren d. i. unbesonnenen Weise in's Feuer d. i. in den sichern Tod gehen: कैरव्यवंश-दवे ऽस्मिन्क एष शलभायते VERNISAMH. 12, 3. तत्प्रतापयौ शलभापितुमिच्छसि KATHĀS. 124, 34. RĀGA-TAR. 7, 376.

शलल (oxyl. oder proparox. ÇĀNT. 2, 25. Schol.). 1) Stachel eines Stachelschweins, neutr. AK. 2, 5, 7. H. 1296. HALĀJ. 2, 78. MBH. 7, 7527. Spr. (II) 1126 (Borste eines Ebers, Conj.). शलली f. AK. 2, 5, 7. bei der Cerimonie des Haarscheitels und zum Auftragen der Augensalbe gebraucht TBR. 1, 5, 6. ÇĀT. BR. 2, 6, 4, 5. KĀTH. 23, 1. KĀTJ. ÇR. 5, 2, 15. ÇĀNKH. GRHJ. 1, 12. 22. 28. ĀÇV. GRHJ. 1, 14, 4. PĀR. GRHJ. 2, 1. GRHJAS. 1, 94. KAUC. 8. — 2) m. Stachelschwein H. HALĀJ.

शललचक्षु m. oder n. Stachel eines Stachelschweins (zum Schreiben dienend) ĠĀNĀKĀNĀÇĀSHARABHĀSJA bei GOLD. MĀN. 61, b.

शललित (von शलल) adj. mit Stacheln versehen: श्याविध् MBH. 7, 7418. 7944. 14, 2207.

शललीपिशङ्ग adj. bunt wie ein Stachel des Stachelschweins, m. Bez. eines Navarātra ĀÇV. ÇR. 10, 4, 27.

शलका m. (nur KĀTJ. 26, 1 und MBH. 5, 1225) und शलका f. (UṆĀVAL. zu UṆĀDIS. 4, 14). 1) Spahn, Splitter, spitzes Holz, Stäbchen; Halm, Reis TS. 6, 3, 2. zum Rühren ÇĀT. BR. 2, 6, 4, 6; vgl. KAUC. 80. KĀTJ. ÇR. 5, 8, 18. Schol. Comm. zu TBR. 1, 250, 1. Suçr. 1, 33, 18. 35, 12. zum Auftragen der Augensalbe: शानाञ्जन° ÇIKSHĀ 59 in Ind. St. 4, 369. MBH. 1, 84. RAGH. 7, 8. KUMĀRAS. 1, 48. Schol. in der Einl. zu ĠAIM. कर्पूर° Spr. (II) 2746. पश्य शलाकावसरे (hierher oder zu 3) तृणो ऽपि भूयः प्रसार्यते स्वकरः 4011. शलाकान्निप्रविष्टा तु संनिकर्षाद् दृश्यते (I) 2969. अतिलघुवेणुशलकाया ताड्याः Ruthe, Gerte KULL. zu M. 8, 299. °काशपर्वतान् R. GORR. 2, 87, 9. वंश° AK. 3, 4, 44, 45. H. 291. तत्तुवाय° P. 5, 4, 160. Schol. यष्टि शलाका तारकं पञ्जरं तथा Leimruthe MBH. 12, 5560 (= PĀNĒAT. III, 179, wo fälschlich शलका gedr. ist; NILAK. erwähnt eine Lesart यष्टिशलाका). Rippe am Sonnenschirm H. an. 3, 103. MED. k. 160. दत्तशलकां कृत्तम् MBH. 6, 782. रुक्म° R. 6, 35, 20. बकु° 4, 9, 3.

श्ल° MBH. 12, 8595. शत° 13, 4646. 6251. R. 2, 26, 10 (12 GORR.). 3, 67, 15. Stäbchen am Käfig H. an. पाणिपादशलकाः die Stäbchen an Händen und Füßen so v. a. Finger JĀLĀN. 3, 85. °नखपातैः MBH. 4, 353. HARIV. 4719. buddhistische Bettler tragen bei sich als Legitimation einen mit ihrem Namen versehenen Bambusspahn, der शलाका heisst, BURNOUR, Intr. 259. SCHIEFFNER, Lebensb. 325 (95). VJUTP. 201. — 2) Stachel des Stachelschweins H. 1296. Schol. zu KĀTJ. ÇR. 5, 2, 13. — 3) Stäbchen beim Spiel Schol. zu KĀTJ. ÇR. 372, 6. — 4) ein spitzes Werkzeug zum Durchbohren, Spitze des Pfeils, Nadel u. s. w. (= शल्य H. an. MED. HALĀJ. 5, 48. = शर् MED.) WEBER, GJOT. 78. अस्थिभेदिन्या निर्भयच्छलाकया (= शङ्कु NILAK.) MBH. 7, 1113. शलाकाशल्यकर्तारः R. GORR. 2, 90, 24. अयस्कान्तमणि° MĀLATIM. 14, 15. विह्वरभूमिर्नवमेघशब्दादुद्भिन्ना रत्नशलकायेव KUMĀRAS. 1, 24. रविरत्न° RĀGA-TAR. 6, 294. तृणरत्न° KATHĀS. 52, 283. वाक्शलका MBH. 5, 5578. 6, 4448. so v. a. शलाकापत्र Suçr. 1, 101, 1. 2, 30, 9. 47, 5. 216, 1. 343, 18. 346, 4. ÇĀNĒG. SĀMĀH. 3, 7, 3. 13, 60. fg. — 5) Pinsel zum Malen H. an. — 6) Knochen ÇĀBDAK. im ÇKDR. — 7) Stachelschwein H. an. MED. — 8) eine Drosselart (s. सारिका und vgl. मदनशलका) oder die Predigerkrähe diess. शारिका (सा°) könnte aber auch Plecton sein. — 9) Vanguiera spinosa Roxb., = मदन (es könnte übrigens मदनशारिका auch als eine Bed. gefasst werden) MED. — 10) N. pr. eines Frauenzimmers gaṇa मुधादि zu P. 4, 1, 123. कुर्वदि zu 151. — 11) N. pr. einer Stadt R. 4, 43, 23. — Vgl. निःशलका, मदनशलका, वंश°, शालाकेय, शालाक्य, शकल, शल्क.

शलकाधूर्त m. darf nicht als Zeuge auftreten MBH. 5, 1225. शलाकया पाशादिना वा शकुनादिकमुक्त्वा यो ऽन्यान्वचयति NILAK. vielleicht Vogelsteller.

शलकाली f. etwa Spähnchen AV. 20, 130, 20.

शलकापारि adv. P. 2, 1, 10. = शलाकया (vgl. शलाका 3) इदं न तथा वृत्तं यथा पूर्व ज्ञपे Schol.

शलकापुरुष m. pl. bei den Ġaina ein Collectivname für die 24 Arhant, die 12 Ġakravartin in Bhārata, die 9 Vāsudeva, die 9 Bala und 9 Viṣṇudviṣṇ H. 700. — Vgl. त्रिपष्टिशलाकापुरुषचरित.

शलकाधू f. N. pr. eines Frauenzimmers gaṇa मुधादि zu P. 4, 1, 123.

शलकापत्र n. stabförmiges spitzes chirurgisches Werkzeug: Senknadel, Nadel zu Augenoperationen, Sonde u. s. w. Suçr. 1, 24, 1. शलाकाव्यानि यन्त्राणि नानाकर्मकृतीनि च VIOBH. 1, 25, 28.

शलकावत् adj. (चतुर्थर्येषु) von शलाका gaṇa मुधादि zu P. 4, 2, 86.

शलकिका (von शलाका) f. Spähnchen, Stäbchen u. s. w.: सुपूरकपूर° KĀVJAPR. 21, 7.

शलकिन् (wie eben) adj. mit Grannen versehen: पव Suçr. 2, 325, 19. कृत्त्रेण श्रोमच्छतशलकिना mit hundert Rippen versehen MBH. 8, 3017. — Vgl. शालाकिन्.

शलकिर m. VIRAMITROD. 137, a, 4.

शलट m. ein best. Gewicht: eine Wagenlast, = 20 Tulā H. 885. .

शलटु m. n. eine unreife Baumfrucht AK. 2, 4, 4, 15. H. 1130. HALĀJ. 2, 34. °गलप्स ĀÇV. GRHJ. 1, 14, 4. °ग्रन्थ GOBH. 2, 7, 4. Suçr. 1, 138, 11. 2, 102, 21. उडुम्बर° 1, 376, 18. ÇĀNKH. GRHJ. 1, 22. बिल्व° Suçr. 1, 377, 3. 2, 431, 18. 440, 4. जम्बू° 434, 14. Nach Einigen auch adj.: शलाटुः कर्कटी,